Η κάρτα του πολίτη και οι δημοκρατικές αξίες (π. Γεώργιος Αναγνωστόπουλος, αναπλ. Καθηγητής Πολυτεχνείου Ξάνθης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 12 Δεκεμβρίου, 2010

Η Ελληνική Κυβέρνηση προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή στη χώρα μας τη χρήση της Κάρτας του Πολίτη (**ΚΠ**), με σκοπό τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών του Κράτους για τον Πολίτη, και, ενδεχομένως, για τις οικονομικές συναλλαγές Τραπεζών, τις ιδιωτικές συναλλαγές κλπ. Η **ΚΠ** θα ομοιάζει με τις κάρτες ανάληψης μετρητών με ηλεκτρονικό μικροτσίπ, αλλά θα περιέχει συγκεντρωμένη πληροφορία με τα στοιχεία «ταυτότητας» του πολίτη. Ταυτόχρονα η ηλεκτρονική ταυτοποίηση θα δίνει την δυνατότητα πρόσβασης, σε συνδυασμό με την Κάρτα Συναλλαγών, σε τεράστια πληροφορία για κάθε κίνηση και πτυχή της ζωής του πολίτη.

Η προοπτική χρήσης της **ΚΠ** στηρίζεται στα εξής κυρίως επιχειρήματα:

(1) εξασφαλίζεται ηλεκτρονικά η προστασία και η ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων, όπως, για παράδειγμα, το σημερινό δελτίο ταυτότητας, που είναι εύκολα προσβάσιμο από τρίτους,

(2) η Γραφειοκρατία θα περιοριστεί με τη σταδιακή αντικατάσταση πληθώρας προσωπικών εγγράφων και πιστοποιητικών στις συναλλαγές με το Δημόσιο, με αποτέλεσμα οι πολίτες να κερδίζουν χρόνο και ταλαιπωρία, και

(3) το κράτος θα έχει οικονομική ωφέλεια από την μείωση του αριθμού δημοσίων υπαλλήλων. Τέλος, θα πρέπει να προσθέσουμε πληροφοριακά ότι η δημόσια διαβούλευση άρχισε στις 22/11/2010 και θα περατωθεί στις 12/12/2010. Το μέτρο θα

τεθεί σε εφαρμογή μέχρι τέλους του 2011.

Η κυβερνητική απόφαση κοινωνικοπολιτικής χρήσης των δυνατοτήτων της Πληροφορικής στηρίζεται ασφαλώς στις διαφαινόμενες ευεργετικές συνέπειες του μέτρου. Ωστόσο είναι γνωστόν ότι η χρήση της Πληροφορικής, όπως και άλλες μεγάλες δυνατότητες της σύγχρονης επιστήμης, μπορεί να έχει και αρνητικές όψεις. Η χρήση λοιπόν της ΚΠ θα έχει όχι μόνο θετικά, αλλά και αρνητικά ή και οδυνηρά ακόμη αποτελέσματα. Μερικές από τις αρνητικές όψεις του θέματος, όπως έχει τεθεί, είναι:

(1) Η **ανυπόμονη κυβερνητική βούληση** λειτουργίας του μέτρου εντός του 2011, μετά από μια **εξαιρετικά σύντομη** δημόσια διαβούλευση (29/11/2010 - 12/12/2010,

(2) η πιθανή νομοθέτηση **διαχείρισης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων,** με την οποία αφ' ενός μεγάλο μέρος του λαού μας διαφωνεί, και που με αμφίσημες ερμηνείες ή μεθοδεύσεις, θεωρούμε ότι είναι δυνατόν να παρακαμφθούν ακόμη και οι ισχύουσες πολιτικές και νομικές αξίες,

(3) **η δυνατότητα απόλυτου ελέγχου** – ή μάλλον πλήρους άρσεως της προστασίας **- της ιδιωτικής ζωής**, με την τεράστια πληροφορία που συγκεντρώνεται με τον συνδυασμό της ΚΠ και της Κάρτας Συναλλαγών,

(4) η δεδομένη **αδυναμία εξασφάλισης απόλυτης τεχνικής ασφάλειας μιας βάσης δεδομένων**, όπως άλλωστε δείχνει και το παράδειγμα του χάκερ της ΚΠ στην Γερμανία (!) και

(5) η εφιαλτική ιδέα κατάχρησης (για παράδειγμα η εκβιαστική χρήση της, ή ο δημόσιος περιορισμός των πολιτών) είτε λόγω της δράσης μεγάλων οικονομικών συμφερόντων ή και ενός ολοκληρωτικού καθεστώτος, κάτι που το απευχόμαστε, αλλά δε θα ήταν δυνατό και να το αποκλείσουμε. Τη θέση μας αυτή τη στηρίζουμε στο γεγονός ότι η ανθρώπινη ιστορία δεν ακολουθεί πάντοτε θετική πορεία.

Αν η κατάχρηση των φυσικών πόρων και δυνάμεων της φύσης οδήγησε σήμερα σε μια σχεδόν πλανητική οικολογική καταστροφή, με συνέπεια κυρίως πάνω στην υγεία του ανθρώπου, η κατάχρηση της Πληροφορικής εγκυμονεί ένα, κατά την γνώμη μας, μεγαλύτερο κίνδυνο: (α) τον **περιορισμό της ελευθερίας του ανθρώπινου προσώπου** στην κοινωνική ζωή του και στην εργασία του, καθώς και (β) τη **σταδιακή διολίσθηση προς μια υποβάθμιση του πολιτικού μας πολιτισμού** ελευθερίας και δικαιοσύνης, που έχει διεκδικηθεί με πολλές θυσίες. Στις μέρες μας έχουν γραφεί ένα πλήθος βιβλίων για τον δρόμο που οδήγησε στην οικολογική καταστροφή, όπως, για παράδειγμα, το βιβλίο του βρετανού φιλέλληνα Philip Sherrard με τίτλο «Ο βιασμός της Φύσης». Δεν επιθυμούμε να γραφούν στο

μέλλον ανάλογα βιβλία για τον ηλεκτρονικό βιασμό της κοινωνικής ελευθερίας.

Θα θέλαμε επίσης να τονίσουμε και τα εξής. Το νομοσχέδιο δεν έχει κατατεθεί, ενώ έχουν ακουσθεί από επισήμους αντιφατικές προτάσεις-προθέσεις για ορισμένα σημεία. Επομένως η συζήτηση περί της ΚΠ είναι, εκ των προτέρων, νεφελώδης. Από την άλλη πλευρά, όταν το νομοσχέδιο κατατεθεί, είναι πιθανόν ότι θα υπάρχουν λίγες δυνατότητες αλλαγών. Σημειώνουμε επίσης ότι η απόφαση για την εφαρμογή της ΚΠ πρόκειται να ληφθεί σε μια χρονική συγκυρία που το λαϊκό σώμα είναι ξαφνιασμένο από την καταιγίδα οικονομικών μέτρων, που δεν μπορεί καν να τα παρακολουθήσει, και, αυτή την περίοδο η έγνοια του είναι στραμμένη στην καθημερινή οικογενειακή επιβίωση. Επομένως χρειάζεται να δείξει η Πολιτεία ιδιαίτερη προσοχή και σεβασμό στην ψυχή του λαού μας που κυριολεκτικά δοκιμάζεται.

Η ΚΠ, μαζί με τις θετικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει αν εφαρμοσθεί, θα δημιουργήσει και τις προϋποθέσεις μιας πλήρους υποταγής στην οικονομική ολιγαρχία που κατευθύνει τις πολιτικές επιλογές μέσα στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης.

Έχει διατυπωθεί ως αξίωμα, στα πλαίσια της κοινωνικής διαχείρισης των τεχνολογικών εφαρμογών, ότι «κάθε λάθος που είναι δυνατό να συμβεί, θα συμβεί οπωσδήποτε». Η Αμερική και η πρώην Σοβιετική Ένωση, οι μεγαλύτερες παγκόσμιες δυνάμεις του 20^{ου} αιώνα, και σε επίπεδο υψηλής τεχνολογίας και διοικητικής ασφάλειας, υπέστησαν ολέθρια πυρηνικά ατυχήματα με εκρήξεις που επέφεραν τεράστιες απώλειες. Γι’ αυτό πολλές χώρες, αντιπαρήλθαν τον πειρασμό την φθηνότερη, αλλά επικίνδυνη λύση, και αποφάσισαν να μη χρησιμοποιήσουν πυρηνική ενέργεια (ανάμεσα σ’ αυτές και η Ελλάδα). Η αναλογία είναι μεταφορική, αλλά προφανής. Η υποχρεωτική συγκέντρωση ενιαίας ηλεκτρονικής πληροφορίας για κάθε πολίτη μέσω της ΚΠ, αφήνει ανοικτή την πόρτα για μια επίσης τρομακτική έκρηξη αποδέσμευσης της συγκεντρωμένης πληροφορίας: τον επικίνδυνο τραυματισμό ή και την απειλή θανάτου της ανθρώπινης ελευθερίας!

Πιστεύουμε ότι:

1. Η ελληνική Πολιτεία, ιδιαίτερα στη σημερινή κοινωνικο-οικονομική συγκυρία, χρειάζεται **να εμπνεύσει μια νέα δυναμική στον λαό** και στα πλαίσια αυτά χρειάζεται μια χρηστή διοικητική οργάνωση. Αυτό κατά την γνώμη μας είναι πρώτιστο και όχι ή υπό την πίεση καστάσεων, να προβεί σε βιαστικές μεταρρυθμίσεις, που αφήνουν την ανθρώπινη διάσταση της διοίκησης σε δεύτερο πλάνο, έχοντας τυφλή εμπιστοσύνη στην «αυτόματη» ηλεκτρονική διακυβέρνηση (με την οποία προσδοκάται ότι θα λυθούν οι ιστορικές δυσλειτουργίες της ελληνικής Διοίκησης!). Είναι φανερό ότι και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση θα οργανωθεί, θα

επιτηρείται, θα αναπτύσσεται, θα «διασφαλίζεται», αλλά και θα απειλείται – εκτός από τους χάκερς – από δημοσίους υπαλλήλους και πολιτικούς, που ως άνθρωποι υποκείμεθα όλοι σε ενδεχόμενη διαφθορά, όπως αποδεικνύει και η σύγχρονη πραγματικότητα όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και παγκοσμίως.

2. Η εφαρμογή της ΚΠ θέτει βαθύτατα φιλοσοφικά, θεολογικά, κοινωνικά και πολιτικά ερωτήματα ως προς την πραγματοποίησή της ή τουλάχιστον ως προς την μορφή της, διότι το παραμικρό λάθος σε μια απόφαση σήμερα, μπορεί να επιτρέψει μια έκρηξη **μη αναστρέψιμων βλαπτικών συνεπειών** στο εγγύς μέλλον. Επίσης σοβαρότατα ερωτήματα, στην ίδια γραμμή σκέψης, που μένουν προς απάντηση είναι τα εξής:

(1) «Εάν υπήρξε η δυνατότητα να παρακολουθείται το τηλέφωνο του έλληνα Πρωθυπουργού (!) – και υπήρξε πράγματι - τότε τι μπορεί να εξασφαλίσει το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων του απλού πολίτη;»

(2) Εάν αποφασισθεί η εφαρμογή της ΚΠ, με δεδομένο ότι η θρησκευτική πίστη του ανθρώπου έχει απαγορευθεί να συμπεριληφθεί - έστω και προαιρετικά - στην ταυτότητα του, ποια στοιχειώδης νομική, λογική και ηθική συνέπεια μπορεί να επιτρέψει να συμπεριληφθούν άλλα στοιχεία, πέραν των στοιχείων που υπάρχουν στα δελτία ταυτότητας; Δεν θα είναι τότε νομοθέτημα προσχηματικό ως προς τις προθέσεις του;

(3) Στελέχη της Ελληνικής Κυβέρνησης ανακοίνωσαν σε εκπροσώπους της Εκκλησίας (κατά δήλωση της ΔΙΣ 17/11/2010) ότι στην ΚΠ «*θα περιέχονται μόνο τα στοιχεία ταυτότητος του κατόχου*». Η δήλωση είναι επικίνδυνα ασαφής. Ποια προσωπικά στοιχεία θα θεωρηθούν «στοιχεία ταυτότητος», που θα εξασφαλίζουν την αξιοπρέπεια και το απαραβίαστο της προσωπικής ζωής»; Μήπως και στοιχεία της πολιτικής (με την γενική έννοια του όρου) δράσης του πολίτη;

(4) Εάν τελικά αποφασισθεί η εφαρμογή της ΚΠ, θα αντιδράσει με τον ίδιο τίμιο τρόπο κάθε ελληνική Κυβέρνηση στις πιέσεις ξένων ισχυρών παραγόντων να έχουν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων της ΚΠ;

Με βάση τους ανωτέρω προβληματισμούς, αλλά και τις πολιτιστικές και πολιτικές αντιφάσεις και απογοητεύσεις που έχει δει τα τελευταία χρόνια ο ελληνικός λαός, και γενικότερα ο δημοκρατικός, ορθόδοξος και οικουμενικός πατριωτικός ελληνισμός, ζητούμε από την ελληνική Βουλή και την ελληνική Κυβέρνηση, να ζυγίσει πολύ προσεκτικά τις θετικές και αρνητικές συνέπειες της πιθανής προώθησης της εφαρμογής της ΚΠ. Σε περίπτωση δε εφαρμογής της, οι πολιτικές ευθύνες της απόφασης πολλαπλασιάζονται και θα έχει εξαιρετική βαρύτητα κάθε πτυχή εφαρμογής του μέτρου.

Συμπερασματικά, η βελτίωση των υπηρεσιών του ελληνικού κράτους είναι αυτονόητο αίτημα όλων των ελλήνων. Δεν χρειάζεται επιχειρηματολογία. Η Πολιτεία μάλιστα είναι υπόλογος για την αδιανόητη έκταση της Γραφειοκρατίας.

Ζητούμε από την Κυβέρνηση:

1) να δώσει αξιόλογη **παράταση στην προθεσμία της δημόσιας διαβούλευσης** (π.χ. μέχρι τέλος Ιανουαρίου 2011),

2) να παρουσιάσει με παρρησία Έκθεση με τα θετικά στοιχεία του μέτρου και **όλους τους πολύπλευρους και ανυποψίαστους στην πρώτη ματιά κινδύνους,** που απειλούν το κοινωνικό σώμα με την χρήση της ΚΠ,

3) να εκθέσει με ακρίβεια **πώς θεωρεί ότι θα αντιμετωπίσει τους πολυάριθμους αυτούς κινδύνους,**

4) να παρουσιάσει ένα **απολύτως δεσμευτικό οικονομικό προϋπολογισμό για την πλήρη εφαρμογή της ΚΠ** καθώς και, συγκριτικά, τον προϋπολογισμό για μια εναλλακτική δομή της δημοσίας διοίκησης με βάση το ανθρώπινο δυναμικό και νέα κατάλληλη θέσμιση για απομάκρυνση της Γραφειοκρατίας, και

5) να ρωτήσει τον λαό με **δημοψήφισμα άμεσης δημοκρατίας** εάν αποδέχεται το μέτρο. Έτσι την ευθύνη οποιασδήποτε απόφασης θα φέρει άμεσα ο λαός.

Κάθε άλλη λύση, στα πλαίσια κομματικών βουλευτικών πειθαρχιών, και μάλιστα βιαστική αντιμετώπιση ενός μέτρου με τόσο μεγάλη κοινωνική επίπτωση, δημιουργεί πολλά ερωτηματικά και ενστάσεις για την σημερινή και αυριανή ποιότητα της δημοκρατίας μας. **Εάν μια προσβολή του ελεύθερου ελληνικού λαού** με την εφαρμογή της ΚΠ προστεθεί στην συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, είναι πολύ πιθανόν ο λαός αυτός να αντιδράσει – δεν γνωρίζουμε πώς και πότε -, **και οι πολιτικοί, που δεν εγείρουν προσωπικό ανάστημα ευθύνης, να αντιμετωπίσουν την πολιτική, πνευματική και ιστορική τους καταδίκη.**

Ξάνθη 9-12-2010

(Πηγή: "Αποικία Ορεινών Μανιταριών" - tomtb.com)